

Вплив несвоєчасності прийняття рішень у сфері управління національним господарством на економіку України

Грищенко В.Ф.

кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри управління Сумського державного університету

Грищенко І.В.

кандидат економічних наук, старший викладач кафедри управління Сумського державного університету

Ашхаб Х.Х.

здобувач Сумського державного університету

У статті досліджено вплив несвоєчасності прийняття рішень у сфері управління національним господарством на економіку України. Визначено економічну сутність несвоєчасності прийняття рішень у сфері управління національним господарством. Побудовано концептуальну модель впливу несвоєчасності прийняття рішень у сфері управління національним господарством на економіку України. Запропоновано науково-методичний підхід до подолання негативного впливу несвоєчасності прийняття рішень у сфері управління національним господарством на економіку України.

Ключові слова: рішення, управління, потенціал, концептуальна модель, економічна криза, національне господарство.

Грищенко В.Ф., Грищенко І.В., Ашхаб Х.Х. ВЛИЯНИЕ НЕСВОЕВРЕМЕННОСТИ ПРИНЯТИЯ РЕШЕНИЙ В СФЕРЕ УПРАВЛЕНИЯ НАЦИОНАЛЬНЫМ ХОЗЯЙСТВОМ НА ЭКОНОМИКУ УКРАИНЫ

В статье исследовано влияние несвоевременности принятия решений в сфере управления национальным хозяйством на экономику Украины. Определена экономическая сущность несвоевременности принятия решений в сфере управления национальным хозяйством. Построена концептуальная модель влияния несвоевременности принятия решений в сфере управления национальным хозяйством на экономику Украины. Предложен научно-методический подход к преодолению негативного влияния несвоевременности принятия решений в сфере управления национальным хозяйством на экономику Украины.

Ключевые слова: решение, управление, потенциал, концептуальная модель, экономический кризис, национальное хозяйство.

Gryshchenko V.F., Gryshchenko I.V., Ashkhab K.H. THE IMPACT OF UNTIMELY DECISION-MAKING IN A FIELD OF NATIONAL ECONOMY MANAGEMENT ON THE ECONOMY OF UKRAINE

The impact of untimely decision-making in a field of national economy management is investigated in the article. The economic essence of untimely decision-making in a field of national economy management is been established. A conceptual model for impact of untimely decision-making in a field of national economy management is designed in the article. Scientific and methodical approach to overcoming negative influence of untimely decision-making in a field of national economy management is been proposed in this document.

Keywords: decision, management, potential, conceptual model, economic crisis, national economy.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Актуальність проведеного нами дослідження зумовлена тим, що сучасний стан управління національним господарством в Україні характеризується диспропорційністю і нестійкістю, які постійно заглублюються. Це явище особливо чітко проявилось під час останніх циклічних криз світової економіки. Загострення в Україні та світі еко-

номічної та соціально-політичної кризи, інтенсифікація негативного впливу на бізнес із боку як зовнішніх, так і внутрішніх чинників тягнуть за собою необхідність переосмислення і переоцінки економічної ефективності й своєчасності прийняття рішень у сфері управління національним господарством. Несвоєчасно прийняті економічні рішення у сфері управління національним господарством можуть

викликати як негайно діючі гострі наслідки, так і такі наслідки, які можуть вплинути на економічний і соціальний розвиток України у віддаленій перспективі. На нашу думку, проблема коротко- і довгострокового впливу несвоєчасності прийняття економічних рішень у сфері управління національним господарством має суттєве значення для оцінки економічних та соціальних перспектив збалансованого економічного розвитку України як нині, так і в майбутньому. Проведене нами дослідження, спрямоване на вирішення проблеми несвоєчасності прийняття рішень у сфері управління національним господарством, може сприяти «розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави в цілому» і виконано в контексті п. 1 ст. 3 Закону України від 11.07.2001 № 2623-III «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки» (редакція від 16.01.2016) [1], Переліку пріоритетних тематичних напрямів наукових досліджень і науково-технічних розробок на період до 2020 р., затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 07.09.2011 № 942 (редакція від 06.09.2016) [2], пп. 2 п. 3 ст. 3 Закону України від 21.06.2018 № 2469-VIII «Про національну безпеку» [3].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Під час дослідження проблем прийняття рішень у сфері управління національним господарством були проаналізовані наукові результати, що викладені у працях таких учених, як: Ю.Г. Барабаш [4, с. 19–23], де «висвітлено науково-методичні основи проблеми прийняття управлінських рішень»; В.С. Волошин, О.В. Дейнега [5, с. 185–188], які «акцентують увагу на визначенні оптимального обсягу та якості інформації, а також корисності її додаткової кількості»; В.М. Гавва, Л.О. Харіх [6, с. 92–101], які «пропонують алгоритм проведення цілеспрямованого пошуку прийняттого варіанта господарського рішення за допомогою електронно-обчислювальної машини»; В.М. Дубовой, О.О. Ковалюк [7, с. 64–68], якими «розроблено математичну модель, яка описує залежність стану лінійної динамічної системи від керівних рішень та критерій стійкості динамічної системи під час реалізації знайденого рішення»; О.М. Олійниченко [8, с. 79–80], де «розглянуто трактування різних авторів щодо визначення поняття управлінське рішення» та [9, с. 38–42], де «розглядається інформаційне забезпечення

як важлива складова процесу підготовки, прийняття та контролю реалізації управлінського рішення»; Н.Т. Мала [10, с. 20–24], де «запропоновано класифікацію управлінських рішень»; Е.Е. Мазур [11, с. 18–28], де «визначено патології системи державного регулювання підприємництвом»; І.П. Сірік [12], де «розглядається методичні підходи до обґрунтування управлінських рішень», та ін.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Ми вважаємо, що з науково-практичного погляду недостатньо дослідженими залишаються питання своєчасності прийняття рішень у сфері управління національним господарством та аналізу їхнього впливу на економіку України. Подальшого вдосконалення потребують підходи до формування цілісної системи прийняття ефективних і своєчасних рішень у сфері управління національним господарством у контексті інтеграції України до європейського економічного простору.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою дослідження є побудова концептуальної моделі впливу несвоєчасності прийняття рішень у сфері управління національним господарством на економіку України. Відповідно до мети дослідження, необхідно: 1) визначити економічну сутність несвоєчасності прийняття рішень у сфері управління національним господарством; 2) дослідити вплив несвоєчасності прийняття рішень у сфері управління національним господарством на економіку України; 3) запропонувати науково-методичний підхід до подолання негативного впливу несвоєчасності прийняття рішень у сфері управління національним господарством на економіку України.

Виклад основного матеріалу дослідження. Відповідно до результатів проведеного нами дослідження, несвоєчасними ми вважаємо рішення, прийняті з порушеннями принципів конкретності в часі та оперативності. Такі рішення не відображають поточного стану умов господарювання. Також це можуть бути рішення, які прийняті без урахування соціально-економічної ситуації, оперативної обстановки, що склалася у країні, і без зазначення конкретного часу їх виконання. Рішення необхідно приймати саме в той момент, коли цього вимагає оперативна обстановка. Таким чином, під несвоєчасністю прийняття економічних рішень у сфері управління національним господарством нами розуміється прийняття рішень у вказаній сфері, які не відповідають принципам

оперативності та конкретності у часі. Такими можуть бути рішення без зазначення конкретного терміну їх виконання, передчасні та запізнілі рішення. Рішення, які випереджають поточні потреби і завдання збалансованого розвитку соціально-економічної системи, зазвичай не знаходять підґрунтя для реалі-

зації і можуть призводити до розвитку негативних тенденцій у галузі управління національним господарством. Запізнілі рішення зазвичай сприяють поглибленню негативних тенденцій та загострюють усі наявні в економіці країни диспропорції, посилюють перебіг кризових процесів (рис. 1).

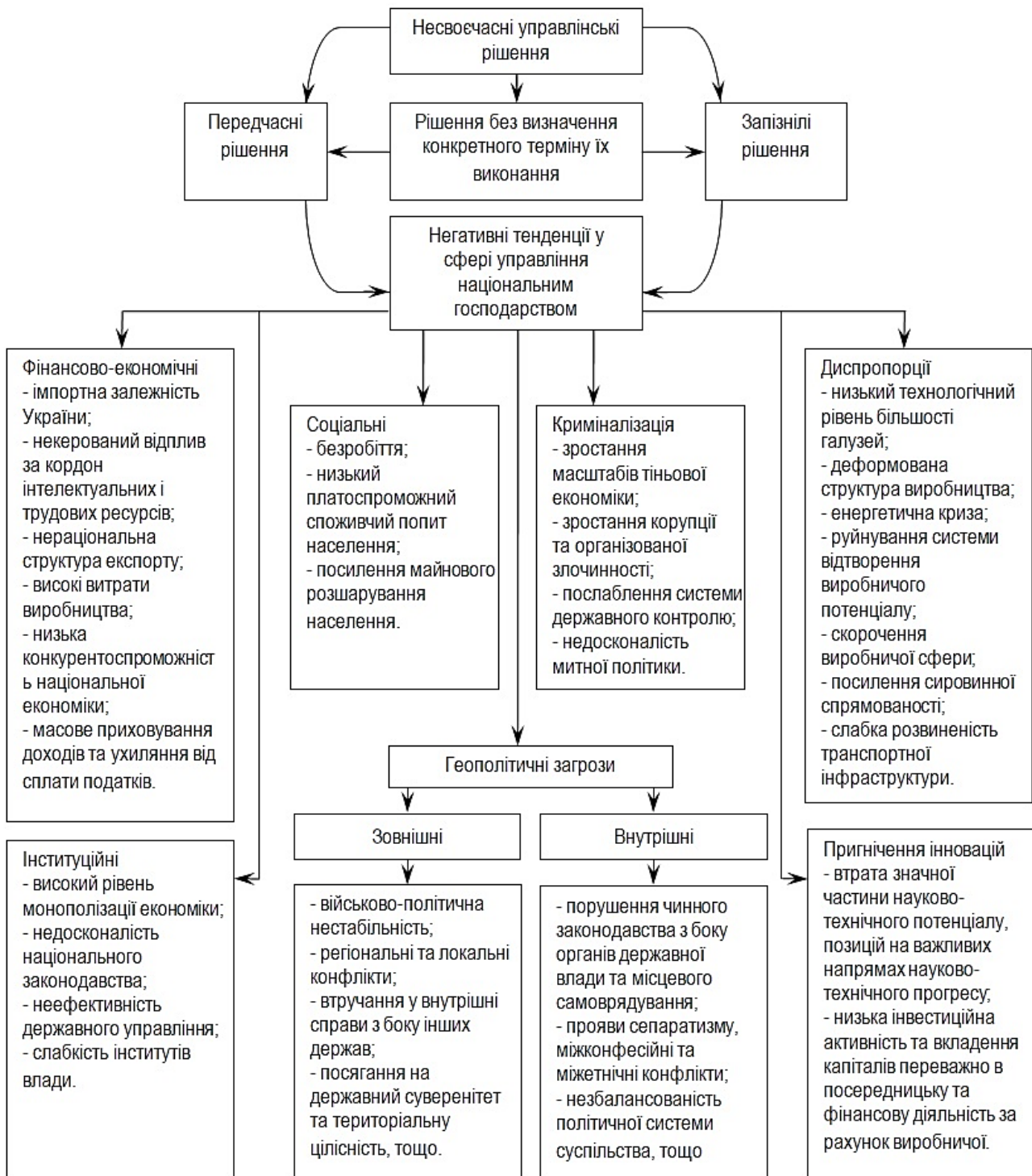

Рис. 1. Концептуальна модель впливу несвоєчасності прийняття рішень у сфері управління національним господарством на економіку України

Джерело: побудовано авторами

Результати проведеного нами дослідження свідчать, що несвоєчасність прийняття економічних рішень у сфері управління національним господарством практично завжди має політичну природу і не може бути пояснена тільки внутрішніми економічними умовами відтворювального процесу економічної системи. Так, наприклад, на думку вітчизняних економістів [13, с. 22–23], у центрі структурних диспропорцій економічних відносин знаходяться насамперед «намагання проводити реформи в межах старої парадигми без кардинальної зміни моделей економічного розвитку та державного управління». У зв'язку із цим усе частіше несвоєчасність прийняття економічних рішень може розглядатися як один з основних чинників нестійкості економічних відносин і управління національним госпо-

дарством в Україні. Значний зовнішній борг (рис. 2), бюджетний дефіцит (рис. 3) та негативне зовнішньоторговельне сальдо (рис. 4) в Україні фінансуються за рахунок кредитів на міжнародному ринку позикових капіталів, що спричиняє потужний тиск на управління національним господарством.

Із цього приводу Д. Гонгальський [14, с. 9] заявляє, що «який би реформаторський запал не демонструвала влада, ефективність усіх її дій множитья на нуль тотальною корупцією... Економічні реформи виявилися таким же фейком, як і боротьба з корупцією. Уряд, як і раніше, вирішує економічні проблеми зовнішніми позиками – якщо дадуть, а якщо ні – посиленням фіскального пресу на економіку. Заяви про зниження податків і підвищення зарплат – не більше ніж передвиборча ритори-

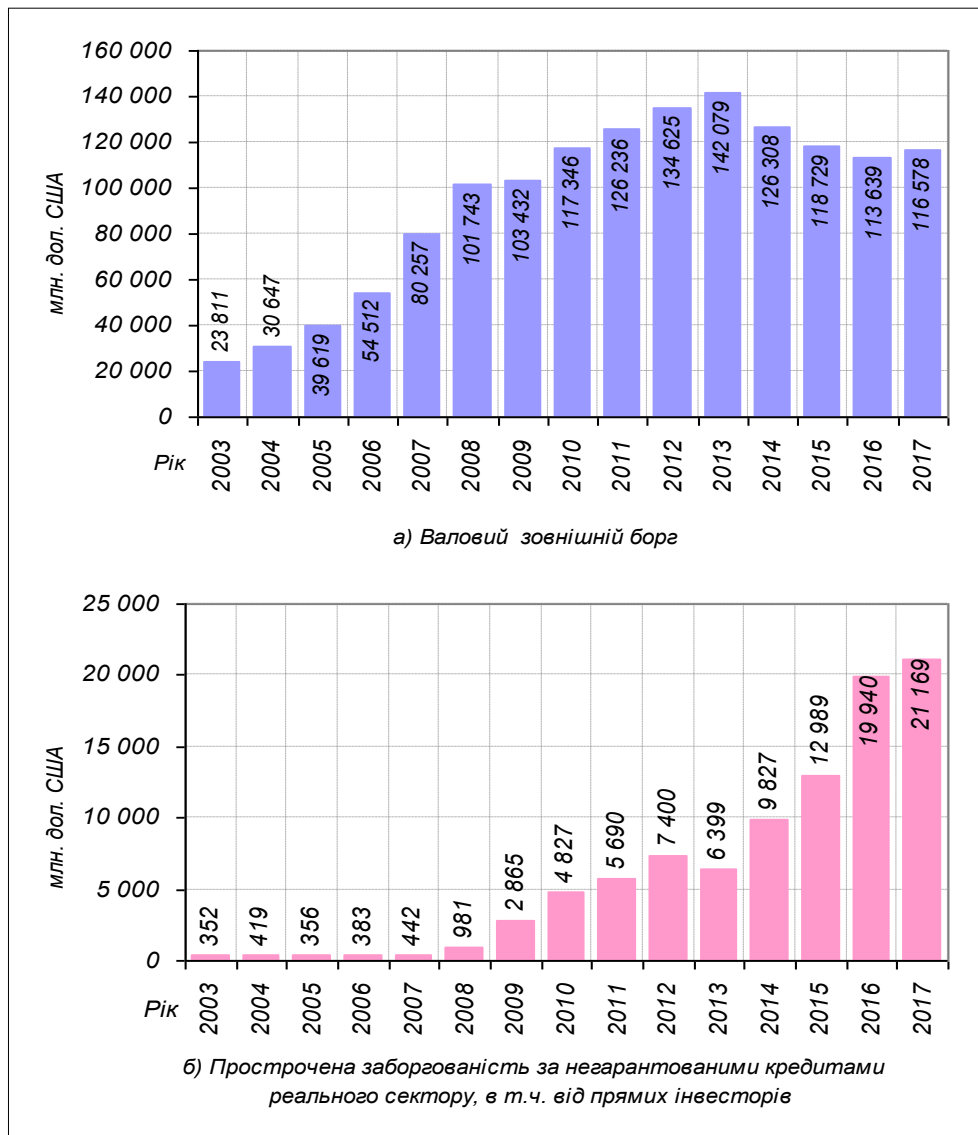

Рис. 2. Зовнішній борг України

Джерело: побудовано авторами на основі [16]

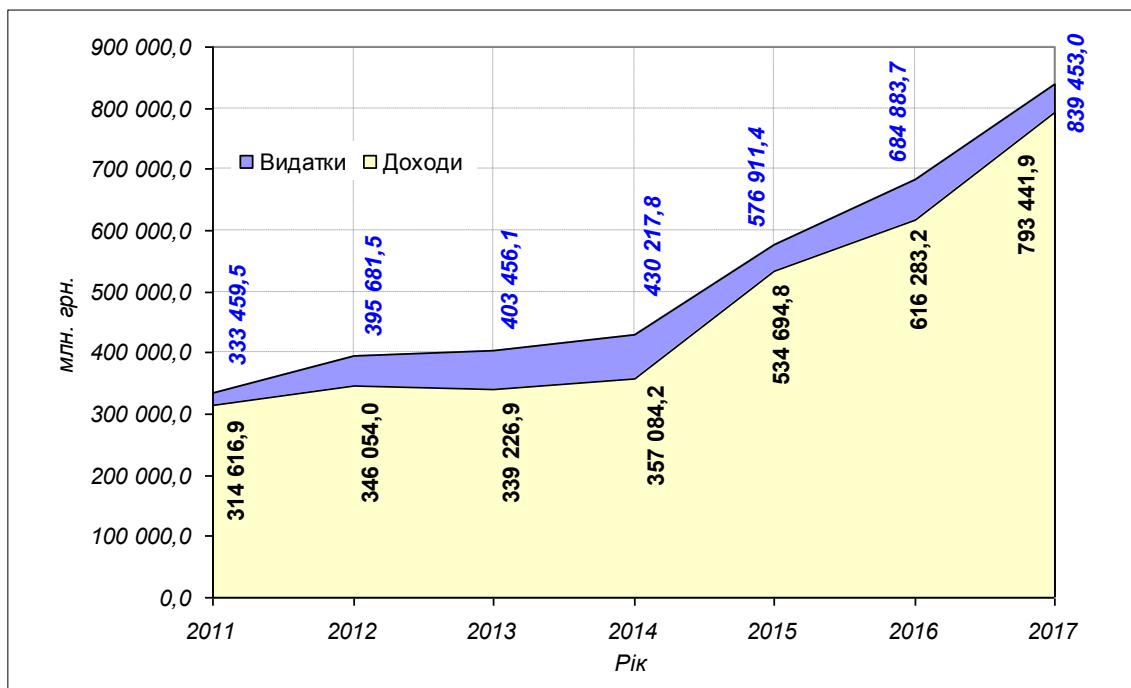

Рис. 3. Бюджетний дефіцит в Україні
Джерело: побудовано авторами на основі [17]

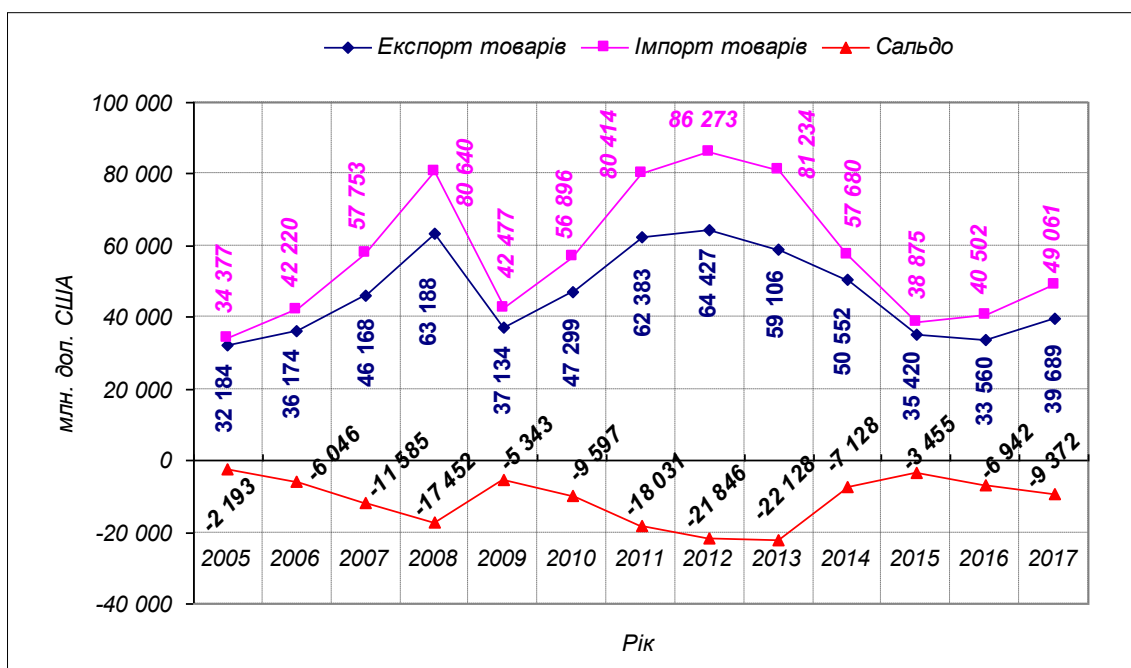

Рис. 4. Обсяги зовнішньої торгівлі товарами в Україні
Джерело: побудовано авторами на основі [18]

рика...». Водночас автор роботи [15, с. 30] додає, що «реальний ВВП ... скоротився приблизно на 6,7% ... це відкидає нашу економіку до рівня 2004–2005 рр. Перспективи ж її розвитку такими сумними не були взагалі ніколи. Індекс промислового виробництва ... впав на 10,7% ... а в грудні 2014 р. – навіть на 17,9%,

наблизившись до рекордних показників 2009 г. При цьому в першу чергу збиток завдано секторам із високим рівнем доданої вартості».

Автор роботи [14, с. 10] наголошує, що «бідні країни відрізняються високою політичною турбулентністю. Україна давно вже в їх числі. І можна не сумніватися: за нинішніх тем-

пів перетворень як реформ, так і рівні самих реформаторів соціальні вибухи – питання лише часу».

Довгостроковий вплив несвоєчасності прийняття економічних рішень у сфері управління національним господарством визначається тим, що результати прийняття подібних рішень можуть впливати протягом тривалого часу на велику кількість відтворювальних циклів та процесів і тим самим на економічні та соціальні умови функціонування національного господарства. Сумарний економічний ефект, що виникає у цьому разі, призводить до довгострокових змін у структурі економіки, а через механізм державного боргу частина негативного ефекту переноситься в майбутнє.

Відволікання життєво важливих сировинних і енергетичних ресурсів на реалізацію несвоєчасно прийнятих економічних рішень у сфері управління національним господарством є не тільки марнотратством, а й значним економічним тягарем для національної економіки України. Зростаюча невідновлюваних ресурсів уже сьогодні є для нашої країни однією з головних проблем на шляху збалансованого економічного розвитку.

Короткостроковий вплив несвоєчасності прийняття економічних рішень у сфері управління національним господарством може бути зумовлений, перш за все: масштабами і темпами несвоєчасно прийнятих економічних рішень; обсягами частин національного доходу і державних витрат, безпосередньо перерозподілених у результаті несвоєчасно прийнятих економічних рішень на шкоду збалансованому розвитку національного господарства; переважаними, залежно від обставин, загальними соціально-економічними умовами.

Глибина і тривалість дестабілізуючого впливу несвоєчасності прийняття економічних рішень в управлінні національним господарством визначаються, головним чином, тим, що вони істотно прискорюють головні процеси, які лежать в основі загальної нестійкості сучасної системи господарювання. Ці процеси характеризуються такими моментами. По-перше, несвоєчасність прийняття економічних рішень у сфері управління національним господарством підсилює процес монополізації економіки і змінює структуру капіталу на користь олігархічних кланів. Несвоєчасність прийняття економічних рішень в управлінні національним господарством є вирішальною причиною інфляції, довгострокових кризових процесів у сфері грошового обігу та валютно-фінансовій системі.

Вона сприяє високій централізації грошового капіталу саме в руках олігархічних кланів, у результаті чого нестабільність фінансово-економічних відносин в Україні все більше поглиблюється. По-друге, несвоєчасність прийняття економічних рішень у сфері управління національним господарством і породжена нею нестійкість економічних відносин характеризуються ростом комплексу протиріч у сфері олігархічного і державного регулювання економіки. Це найбільшою мірою проявляється у загостренні протиріч між різними економічними функціями держави і між окремими сферами державного регулювання економіки. Зокрема, між урядовою бюджетною політикою України, пов'язаною з нею проблемою державного боргу і грошовою політикою Національного банку, однією з функцій якого повинен бути контроль над розвитком інфляційних процесів. По-третє, у зростанні нестійкості економічного розвитку України в результаті коливань і змін політичних курсів.

У періоди настання сприятливих економічних умов негативний вплив несвоєчасності прийняття економічних рішень у сфері управління національним господарством може виявитися прихованим, але тим не менше він усе одно має негативний вплив і перешкоджає збалансованому розвитку економіки і соціальної сфери. Особливо чітко економічні та соціальні наслідки несвоєчасності прийняття економічних рішень у сфері управління національним господарством можуть мати свій прояв у періоди економічних криз, оскільки вони загострюють усі наявні в економіці країни диспропорції. Гострота конфліктів, зумовлених несвоєчасністю прийняття економічних рішень у сфері управління національним господарством, значною мірою залежить від темпів розвитку кризових процесів у соціально-економічній системі країни, їх якісних та кількісних характеристик. Водночас М. Згуровський [19, с. 41] відзначає, що «істотні зміни у цей та інші песимістичні сценарії можуть внести чинники, які дуже важко врахувати і формалізувати. Це громадянське суспільство і системний бізнес України. Протягом тисячолітньої історії України, за часів, коли перед нацією виникали загрози, народ самоорганізовувався «знизу», брав ініціативу у свої руки і вносив докорінні зміни у хід подій, які неможливо було передбачити й описати будь-якими сценаріями». На думку М. Бабенко [20, с. 16], «...більшість експертів прогнозує прискорення економічного зростання в Україні лише до 2,5–3%... На тлі глибокого падіння економіки в 2014–2015 рр. такої скромної дина-

міки поки недостатньо, щоб ... від заломлення тренду перейти до відновлення і подальшого збільшення економічних показників». «...Якщо ми створимо робочі місця, інвестуємо в поліпшення якості продукції, застопимо за собою частину європейського ринку, то зможемо дозволити собі зростання і зарплат, і добробуту... у нас немає іншого виходу як пережити всі тимчасові труднощі і вийти із цієї ситуації сильнішими» [21, с. 16].

Скорочення несвоєчасно прийнятих економічних рішень в сфері управління національним господарством могло б створити передумови для ослаблення кризових процесів, збалансованого зростання економіки і поліпшення на цій основі економічного і соціального добробуту громадян. Але несвоєчасно прийняті економічні рішення у сфері управління національним господарством, які зумовлені переважно політичними пріоритетами, посилюють перебіг кризових процесів. Викликані ними диспропорції перешкоджають збалансованому економічному розвитку і можуть чинити серйозний негативний вплив на добробут громадян.

Ґрунтуючись на результатах досліджень [22; 23], можна стверджувати, що науково-методичний підхід до подолання негативного впливу несвоєчасності прийняття рішень у сфері управління національним господарством на економіку України може базуватися: по-перше, на правильній декомпозиції проблеми – розкладанні проблеми несвоєчасності прийняття рішень на кілька основних питань із визначенням їх значимості; по-друге, на систематичному опитуванні експертів предметної сфери для отримання найбільш точної специфікації рішення, яка може складатися зі списку сторін з їхніми інтересами і можливостями; по-третє, на комп'ютерному моделюванні процесів, що протікають у соціально-економічних системах. Комп'ютерне моделювання процесів, що протікають у соціально-економічних системах, має включати в себе всі основні елементи, за допомогою яких у процесі прийняття і реалізації рішень у сфері управління національним господарством ураховуються інтереси і відмінності в позиціях сторін, їх значимість і наявні часові обмеження.

Висновки з цього дослідження. Результати проведеного дослідження дали змогу зробити висновки про те, що несвоєчасно прийняті економічні рішення у сфері управління національним господарством можуть призводити не тільки до прямого і безперервного зниження виробничого потенціалу,

що може бути безпосередньо виражено у реальному марнотратстві суспільної праці. Дія довго- і короткострокових чинників негативного впливу на економічний розвиток виникає також унаслідок самого характеру несвоєчасно прийнятих економічних рішень у сфері управління національним господарством, що приводить у рух увесь фінансово-економічний механізм країни: прийняті десять і більше років тому несвоєчасні економічні рішення тільки сьогодні можуть повною мірою відчутно позначитися на збалансованості економічного розвитку країни, оскільки закладені в них фінансові характеристики потребують своєї реалізації в даний час, а не у будь-який інший. При цьому необхідно мати на увазі, що негативний вплив несвоєчасності прийняття економічних рішень у сфері управління національним господарством на розвиток економіки України посилюється тим, що до щорічного відрахування виробничого потенціалу додаються наслідки від неефективного використання залучених раніше у цей процес виробничих потужностей. Ми вважаємо, що несвоєчасність прийняття економічних рішень у сфері управління національним господарством в Україні набуває характеру довгострокової тенденції і насправді може призвести тільки до подальшого посилення економічної та політичної нестабільності.

Запропонований у роботі науково-методичний підхід до подолання негативного впливу несвоєчасності прийняття рішень у сфері управління національним господарством на економіку України може дати уявлення про ймовірні результати подолання негативного впливу несвоєчасності прийняття рішень у сфері управління національним господарством, кількості сторін, залучених у соціально-економічний конфлікт, і стабільності результатів реалізації прийнятих рішень. Це, найімовірніше, може призвести до отримання стратегічних переваг і подолання негативного впливу несвоєчасності прийняття рішень, створення більш широкої політичної та соціальної підтримки, що лежить в основі прийняття економічних рішень у сфері управління національним господарством, і, як зазначено у джерелі [1], до «забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави».

Подальші дослідження у цій галузі дадуть змогу вдосконалювати специфічні інструменти організаційно-економічного механізму прийняття рішень у сфері управління національним господарством з урахуванням вимог економічної безпеки України.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки: Закон України від 11.07.2001 (редакція від 16.01.2016) № 2623-III / Верховна Рада України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2623-14> (дата звернення: 03.08.2018).
2. Про затвердження переліку пріоритетних тематичних напрямів наукових досліджень і науково-технічних розробок на період до 2020 року: Постанова від 07.09.2011 (редакція від 06.09.2016) № 942 / Кабінет Міністрів України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/942-2011-%D0%BF> (дата звернення: 03.08.2018).
3. Про національну безпеку України: Закон України від 21.06.2018 № 2469-VIII / Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2469-19> (дата звернення: 03.08.2018).
4. Барабаш Ю.Г. Рішення – заключна ланка в управлінні. Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. 2009. № 20. С. 19–23.
5. Волошин В.С., Дейнега О.В. Обґрунтування критерію оцінювання корисності інформації при прийнятті управлінського рішення. Вісник Хмельницького національного університету. 2009. № 6. Т. 3. С. 185–188.
6. Гавва В.М., Харіх Л.О. Підготовка господарського рішення за допомогою людино-машинних процедур. Економіка та управління підприємствами машинобудівної галузі: проблеми теорії та практики. 2008. № 2(2). С. 92–101.
7. Дубовой В.М., Ковалюк О.О. Багатокрокові стратегії прийняття рішень у динамічних системах. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». 2007. № 574. С. 64–68.
8. Олійниченко О.М. Аспектичний підхід до визначення поняття «управлінське рішення». Наукові праці НУХТ. 2007. № 21. С. 79–80.
9. Олійниченко О.М. Інформаційне забезпечення як важлива складова процесу підготовки, прийняття та контролю реалізації управлінського рішення на підприємстві. Економіка харчової промисловості. 2010. № 3. С. 38–42.
10. Мала Н.Т. Управлінські рішення: класифікація та процес прийняття. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». 2007. № 605. С. 20–24.
11. Мазур Е.Е. Организационные патологии системы государственного регулирования розничной торговли Украины. Экономика Украины. 2014. № 4(621). С. 18–28.
12. Сірік І.П. Методичні підходи до обґрунтування управлінських рішень. Ефективна економіка. 2011. № 7. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=623> (дата звернення: 25.07.2018).
13. Україна 2030: Доктрина збалансованого розвитку. Львів: Кальварія, 2017. 168 с.
14. Гонгальский Д. Майданное настроение. Личный счет. 2016. № 11. С. 8–10.
15. Саливон С. Постиндустриальный синдром. Бизнес. 2015. № 6(1149). С. 30–33.
16. Валовий зовнішній борг України (за методологією МВФ, КПБ 6) / Національний банк України: офіційне Інтернет-представництво. URL: <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=19241242> (дата звернення: 22.07.2018).
17. Державний бюджет / Національний банк України: офіційне Інтернет-представництво. URL: <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=23473387> (дата звернення: 22.07.2018).
18. Зовнішня торгівля товарами (відповідно до КПБ 6) / Національний банк України: офіційне Інтернет-представництво. URL: <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=19208314> (дата звернення: 22.07.2018).
19. Згуровский М. Сценарии для Украины. Бизнес. 2015. № 49(1192). С. 40–41.
20. Бабенко М. Не ждали. Фокус. 2016. № 51–52(509). С. 16.
21. Мазепа И. Взлет падением. Forbes Украина. 2015. № 3(49). С. 16.
22. Kathleen M. Eisenhardt, Mark J. Zbaracki. Strategic Decision Making. Strategic Management Journal. 1992. Vol. 13. P. 17–37.
23. Stokman F.N., Assen M.A.L.M.V., Knoop J.V.D., Oosten R.C.H.V. Strategic decision making. Advances in Group Processes. 2000. № 17. P. 131–153.
24. Ukraine 2030. The Doctrine of Sustainable Development. Kyiv: ADEF-Ukraine PH, 2018. 164 p

REFERENCES:

1. On Priority Branches of Science and Technology Development: The Law of Ukraine on July 11, 2001 (edited on January 16, 2016). no. 2623-III / Verkhovna Rada of Ukraine. Available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2623-14> (accessed August 03, 2018).
2. On approval of the list of priority thematic areas of scientific research and scientific and technical developments for the period until 2020: Decree on September 07, 2011 (edited on September 07, 2016). no. 942 / Cabinet of Ministers of Ukraine. Available at: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/942-2011-%D0%BF> (accessed August 03, 2018).

3. On National Security of Ukraine: The Law of Ukraine on June 21, 2018. no. 2469-VIII / Verkhovna Rada of Ukraine. Available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2469-19> (accessed August 03, 2018).
4. Barabash Y. G. (2009) Rishennja – zakljuchna lanka v upravlinni [Decision – Final Link in Management]. Scientific Journal of Lesya Ukrainka Eastern European National University. Vol. 20, pp. 19-23.
5. Voloshyn V. S., Dejnegha O. V. (2009) Obgruntuvannja kryteriju ocinjuvannja korysnosti informaciji pry pryjnattji upravljinskogho rishennja. [Substantiation of the criterion of evaluating the usefulness of information when making a management decision]. Herald of Khmelnytskyi national university. Economic sciences, Vol. 6, no 3, pp. 185-188.
6. Gavva V.N., Kharikh L.A. (2008) Pidghotovka ghospodarskogho rishennja za dopomoghoju ljudyno-mashynnykh procedur [Preparation of economic decision through human-machine procedures]. Economics and management of enterprises in the machine-building industry: problems of theory and practice, Vol. 2(2), pp. 92-101.
7. Dubovoj V.M., Kovaljuk O.O. (2007) Baghatokrokovyi strateghiji pryjnattja rishenj u dynamichnykh systemakh. [Multi-step decision-making strategies in dynamic systems]. Bulletin of the Lviv Polytechnic National University, Vol. 574, pp. 64-68.
8. Olijnychenko O. M. (2007) Aspektnyj pidkhid do vyznachennja ponjattja “upravljinsjke rishennja”. [Aspect approach to the definition of “management decision”]. Scientific Works of National University of Food Technologies, no. 21, pp. 79-80.
9. Olijnychenko O. M. (2010) Informacijne zabezpechennja jak vazhlyva skladova procesu pidghotovky, pryjnattja ta kontrolju realizaciji upravljinskogho rishennja na pidpryjemstvi. [Information provision as an important component of the process of preparing, adopting and controlling the implementation of management decisions at the enterprise]. Food Industry Economics, no. 3, pp. 38-42.
10. Mala N. T. (2007) Upravljinsjki rishennja: klasyfikacija ta proces pryjnattja. [Management decisions: classification and adoption process]. Bulletin of the Lviv Polytechnic National University, Vol. 605, pp. 20-24.
11. Mazur E.E. (2014) Organizatsionnye patologii systemy gosudarstvennogo regulirovaniya roznichnoy torgovli Ukrainy. [Organizational pathologies of the system of government regulation of the retail trade in Ukraine]. Economy of Ukraine, no. 4 (621), pp. 18-28.
12. Sirik I. P. (2011) Metodychni pidkhody do obgruntuvannja upravljinsjkykh rishenj [Methodological approaches to the justification of administrative decisions] (electronic journal). Efficient economy, no. 7. Available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=623> (accessed July 25, 2018).
13. Zhylinska O. (ed.) (2017) Ukraïna 2030: Doktryna zbalansovanogho rozvytku [Ukraine 2030. The Doctrine of Sustainable Development], Lviv, Kalvaria.
14. Gongal'skiy D. (2016) Maydannoe nastroenie [Maidan mood]. Personal account, no. 11, p. 8-10.
15. Salivon S. (2015) Postindustrial'nyy sindrom [Postindustrial Syndrome]. Business, no. 6 (1149), pp. 30-33.
16. National Bank of Ukraine: Official website. (2018) Gross External Debt. Available at: <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=19241242> (accessed July 22, 2018).
17. National Bank of Ukraine: Official website. (2018) State budget. Available at: <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=23473387> (accessed July 22, 2018).
18. National Bank of Ukraine: Official website. (2018) External trade of goods. Available at: <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=19208314> (accessed July 22, 2018).
19. Zgurovskiy M. (2015) Stsenarii dlya Ukrainy. [Scenarios for Ukraine], Business, no. 49 (1192), pp. 40-41.
20. Babenko M. (2016) Ne zhdali [Did not expect]. Focus, no 51-52 (509), p. 16.
21. Mazepa I. (2015) Vzlet padeniem. [Takeoff by falling]. Forbes Ukraine, no. 3 (49), p. 16.
22. Kathleen M. Eisenhardt, Mark J. Zbaracki (1992) Strategic Decision Making. Strategic Management Journal, Vol. 13, pp. 17-37.
23. Stokman, F. N., Assen, M. A. L. M. V., Knoop, J. V. D., & Oosten, R. C. H. V. (2000). Strategic decision making. Advances in Group Processes, 17, 131 – 153.
24. Kharlamova G. (scientific editor) (2018) Ukraine 2030. The Doctrine of Sustainable Development, Kyiv: “ADEF-Ukraine” PH.